

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **N. P.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. R. K., advokátom so sídlom v K., proti žalovanému **S. T.**, a.s., so sídlom v B., IČO: X., **o určenie neplatnosti výpovede a iné**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 26 C 78/2004, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 9. marca 2009 sp. zn. 5 Co 364/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala, aby súd 1. určil, že výpoveď z pracovného pomeru žalovaného z 3. novembra 2003 z dôvodu uvedeného v § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce je neplatná, 2. určil, že pracovný pomer žalobkyne u žalovaného naďalej trvá, 3. zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňi náhradu mzdy z dôvodu neplatného skončenia pracovného pomeru, 4. určil, že žalovaný pri skončení pracovného pomeru výpoveďou z 3. novembra 2003 neuplatnil zásadu rovnakého zaobchádzania a 5. zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňi 2 000 000 Sk titulom náhrady nemajetkovej ujmy v dôsledku porušenia zásady rovnakého zaobchádzania.

Okresný súd Košice I rozsudkom z 23. júna 2008 č.k. 26 C 78/2004-356 žalobu v celom rozsahu (t.j. v bodoch 1. až 5.) zamietol a súčasne si vyhradil právo rozhodnúť o náhrade trov konania samostatným uznesením. Žalobu v častiach o určenie neplatnosti

výpovede (bod. 1), o učenie trvania pracovného pomeru (bod. 2) a uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyni náhradu mzdy z dôvodu neplatného skončenia pracovného pomeru (bod. 3), zamietol z dôvodu, že výpoveď spĺňa všetky formálne a hmotnoprávne predpoklady stanovené zákonom (výpoveď bola urobená písomnou formou a žalobkyni riadne doručená, u žalovaného došlo k organizačným zmenám, v dôsledku ktorých sa žalobkyňa stala nadbytočnou, výpoveď bola prerokovaná so zástupcami zamestnancov a boli splnené aj podmienky stanovené v § 63 ods. 2 Zákonníka práce, keď bolo preukázané, že žalovaný objektívne nedisponoval takým pracovným miestom, ktoré by bolo pre žalobkyňu vhodné). Vo zvyšných častiach žalobu zamietol z dôvodu, že žalovaný sa v súvislosti so skončením pracovného pomeru výpoveďou z 3. novembra 2003 voči žalobkyni nedopustil diskriminácie pre jej vek (§ 13 Zákonníka práce), keď mal za to, že pracovný pomer so žalobkyňou bol skončený platne. K argumentácii žalobkyne vychádzajúcej z noriem komunitárneho práva uviedol, že vo svojom rozhodnutí neaplikoval normy komunitárneho práva, pretože skutkové okolnosti danej právnej veci predchádzali prístupu Slovenskej republiky k Európskej únii.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 9. marca 2009 sp. zn. 5 Co 364/2008 napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako i s jeho právnym posúdením veci; odôvodnenie doplnil o výklad viacerých článkov Ústavy Slovenskej republiky týkajúcich sa medzinárodných zmlúv, ako aj povahy, právnych účinkov a temporálnej záväznosti noriem komunitárneho práva. Výrok o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil § 224 ods. 1 O.s.p. a § 150 ods. 1 O.s.p.

Rozsudok odvolacieho súdu napadla dovolaním žalobkyňa a navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že vo veci rozhodoval odvolací súd v nesprávnom zložení (§ 237 písm. g/ O.s.p.), pretože na rozhodovaní sa mali podieľať aj sudcovia Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SD EÚ“) prostredníctvom výkladu o predbežnej otázke (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) potrebnej pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, tak ako to navrhovala v odvolacom konaní. Ďalej žalobkyňa namietala, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu videla v tom, že súdy vo svojich rozhodnutiach neuplatnili princíp

aplikačnej prednosti komunitárneho práva pred vnútroštátnymi procesnými pravidlami, podľa ktorých súd nepreskúmava výber, s ktorým zamestnancom zamestnávateľ skončí pracovný pomer, a aplikovali prísnejšie procesné pravidlá ako sú pravidlá s komunitárnym prvkom s rovnakým predmetom. Žalobkyňa v dovolaní tvrdila, že bolo porušené jej právo na spravodlivý súdny proces vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa jej názoru bolo porušené ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. a naplnený dovolací dôvod podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože odvolací súd v odôvodnení rozsudku nedal odpoveď na „základné argumenty“, ktoré uviedla v odvolaní, a z toho dôvodu považovala rozhodnutie odvolacieho súdu za nepreskúmateľné.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, pretože dovolaním možno napadnúť, nie akékoľvek právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ale iba také rozhodnutie, voči ktorému podanie dovolania pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednáwanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovoláním žalobkyne nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Nejde ani o rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil svoj

právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Odvolací súd tiež výrokom svojho rozsudku nevyslovil, že je dovolanie prípustné a ani súd prvého stupňa vo výroku nevyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Rozsudok napadnutý dovolaním žalobkyne nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených rozhodnutí, preto prípustnosť jej dovolania z ustanovení § 238 O.s.p. nevyplýva.

Dovolanie žalobkyne by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní existencie procesnej vady uvedenej v § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania, nie je významný subjektívny názor účastníka, ale len zistenie, že v konaní došlo k takejto vade.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na posúdenie, či konanie nie je zaťažené vadami v zmysle § 237 písm. f/ a g/ O.s.p.

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie procesne vadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.).

Dovolateľka v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namieta porušenie jej práva na spravodlivý súdny proces. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí (ale) disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08).

Vzhľadom na námietky žalobkyne bolo v tomto dovolacom konaní potrebné zaujať právne závery o tom, či (prípadné) nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. alebo či má za následok procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Vada konania uvedená v § 237 písm. f/ O.s.p. znamená vždy porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (viď II. ÚS 261/06). To však neznačí, že by zároveň nevyhnutne platil aj opak, teda to, že každé porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje vždy intenzitu vady konania v zmysle § 237 O.s.p.

Ústava Slovenskej republiky neupravuje, aké dôsledky majú jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým v praxi dochádza v konaní pred súdmi, ani nestanovuje predpoklady ich možnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý vo svojich ustanoveniach predpokladá aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní. V nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení upravuje Občiansky súdny poriadok aj predpoklady a podmienky, za ktorých možno v dovolacom konaní napraviť procesné nesprávnosti konania na súdoch nižších stupňov. Najzávažnejším procesným vadám konania, ktorú sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p., pripisuje Občiansky súdny poriadok osobitný význam – vady tejto povahy považuje za okolnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania (viď § 237 O.s.p.) a zároveň tiež za prípustný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Aj niektorým ďalším procesným vadám konania nedosahujúcim stupeň závažnosti procesných vád v zmysle § 237 O.s.p. pripisuje Občiansky súdny poriadok význam. „Iné vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci“ považuje – na rozdiel od procesných vád vymenovaných v § 237 O.s.p. – (len) za relevantný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pričom ale vady tejto povahy prípustnosť dovolania nezakladajú.

Na posúdenie prípustnosti dovolania – aj z aspektov vyplývajúcich z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. – je zásadne príslušný dovolací súd (viď IV. ÚS 238/07). Na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 111/1998 uverejnený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, z ktorého vyplýva, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (len) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z ďalších rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 2 M Cdo 18/2008, 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 9/2009, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 338/2009, a 5 Cdo 290/2009).

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu preto sama skutočnosť, že v konaní prípadne došlo k procesnej vade tejto povahy (nepreskúmateľnosť rozhodnutia), nemôže v danom prípade založiť prípustnosť dovolania žalobkyne, lebo nejde o vadu v zmysle § 237 O.s.p.

Navyše odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol stručne rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k názoru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

K ďalšiemu žalobkyňou namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 237 písm. g/ O.s.p., ktorý mal byť naplnený tým, že na rozhodovaní danej veci sa mali podieľať aj sudcovia SD EÚ prostredníctvom výkladu o predbežnej otázke potrebnej pre rozhodnutie odvolacieho súdu (porušenia zásady rovnakého zaobchádzania podľa § 13 ods. 1 Zákonníka práce), dovolací súd poukazuje na to, že z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (viď IV. ÚS 206/08) síce vyplýva, „že v prípade, ak sa v spore v konaní pred vnútroštátnym súdom nepodieľal svojím výkladom práva spoločenstva komunitárny sudca, hoci tento výklad bol nevyhnutný na rozhodnutie vo veci samej, potom vnútroštátny súd bol v tejto časti konania pred ním nesprávne obsadený... Takáto procesná situácia je však zákonom ustanoveným dôvodom na podanie dovolania podľa § 237 písm. g/ O.s.p....“. Dovolací súd je však toho názoru, že v danom prípade súd nemal povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o tzv. predbežnej otázke podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p., pretože skutkové okolnosti (danie výpovede z pracovného pomeru žalovaným žalobkyňi 3. novembra 2003), od ktorých žalobkyňa odvodzuje uplatnené nároky, nastali pred pristúpením Slovenskej republiky k Európskej únii dňa 1. mája 2004. Keďže v danej veci nebolo prípustné prerušiť odvolacie

konanie podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p., nemohol byť naplnený ani dovolací dôvod podľa § 237 písm. g/ O.s.p. Otázke prípustnosti prerušenia (dovolacieho) konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. sa dovolací súd podrobne vyjadril v uznesení zo 16. decembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 10/2010 (právoplatným 10. januára 2011), ktorým takýto návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania zamietol; dovolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie tohto rozhodnutia, ktoré je plne použiteľné aj pre posúdenie otázky neprípustnosti prerušenia odvolacieho konania. Z uvedených dôvodov dovolací súd nezistil, že predmetné konanie trpelo vadou podľa § 237 písm. g/ O.s.p.

Dovolateľka v dovolaní vyslovila aj nespokojnosť s právnym posúdením veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. Keďže dovolanie žalobkyne nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru o procesnej neprípustnosti dovolania žalobkyne. Jej mimoriadny opravný prostriedok preto odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyne, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanému náhradu trov dovolacieho

konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. januára 2011

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková